

६. आपले वाहन वायुप्रदुषण मुक्त करण्याकरिता काय करावे ?

केंद्रीय मोटार वाहन नियम, १९८९ च्या नियम ११५ व ११६ नुसार मोटार वाहनाकरिता पेट्रोल इंधनावर चालणा-या वा डिझेल इंधनावर चालणा-या वाहनाकरिता वायुप्रदुषण प्रमाणपत्र हे बंधनकारक केलेले आहे. याकरिता वाहनातून उत्सर्जित होणा-या प्रदुषक घटकाचे प्रमाण कायद्याने निश्चित केलेले आहे. आपले वाहन रस्त्यावर चालविण्यापूर्वी प्रदुषण नियंत्रित मर्यादेत असल्याचे प्रमाणपत्र असणे आवश्यक आहे. याकरिता प्रदुषण नियंत्रण प्रमाणपत्र जारी करणा-या खाजगी केंद्राना मोटार वाहन विभागाने मान्यता दिलेली आहे. नवीन वाहनाकरिता वाहनाचे नोंदणीनंतर एक वर्ष वायुप्रदुषण प्रमाणपत्र आवश्यक नाही. जुन्या वाहनाकरिता उत्सर्जित प्रदुषक घटकाची व प्रमाणपत्राच्या कालावधीची मर्यादा खालीलप्रमाणे आहे :

वाहनातून उत्सर्जित वायुप्रदुषक घटकाची व प्रमाणपत्र कालावधीची मर्यादा

पेट्रोलवर चालणारी वाहने (कार्बन मोनॉक्साईडच्या उत्सर्जनाची मर्यादा)		डिझेलवर चालणारी वाहने (मेजई वायू फ्री एक्सलॅरेशन मेथड)	वैधता प्रमाणपत्राचा कालावधी- महिने	प्रमाणपत्राचा रंग
२ व ३ चाकी वाहने	४ चाकी वाहने			
३ टक्केपेक्षा कमी	१.५ टक्केपेक्षा कमी	५० हाट्रिज स्मोक युनीटसपेक्षा कमी	६ महिने	हिरवा
* ३ ते ४ टक्के	१.५ ते २.० टक्के	५० ते ६० हाट्रिज स्मोक युनिट	४ महिने	पिवटळा
* १.५ ते २.० टक्के	२.० ते ३.० टक्के	६० ते ६५ हाट्रिज स्मोक युनिट	२ महिने	ह्याल

वाहनधारकाकडे वायुप्रदुषण नियंत्रण प्रमाणपत्र असेल तर वाहनाची तपासणी केली जाणार नाही असे वाहनधारकाने समजू नये. प्रत्यक्षात वाहनातून उत्सर्जित होणा-या प्रदुषणकारी घटकाचे प्रमाण ठराविक मर्यादेपेक्षा जास्त आहे अशी शंका आल्यास अशा वाहनांना रस्त्यावर थांबवून मान्यताप्राप्त वायु प्रदुषण तपासणी केंद्रामार्फत विभागातर्फे तपासणी केली जाते. विहित मर्यादेपेक्षा जास्त प्रदुषण घटक उत्सर्जित करणा-या वाहनधारकांविरुद्ध कारवाई केली जाते. हे अधिकार पोलिसांच्या वाहतूक विभागाच्या उप निरीक्षक व मोटार वाहन विभागाचे मोटार वाहन निरीक्षक व त्यावरील सर्व अधिका-यांना आहेत. आपल्या वाहनातून उत्सर्जित होणा-या प्रदुषणकारी घटकाचे प्रमाण वायुप्रदुषण नियंत्रण मर्यादेच्या आत ठेवून शहर प्रदुषण मुक्त करण्याची आपली जबाबदारी आहे. महाराष्ट्रात १.४.२००० पासून नवीन नोंदणी केली जाणारी वाहने ही भारत - २००० या प्रदुषण मानक दर्जाची असल्यामुळे प्रदुषणाची पातळी नियंत्रणाखाली राहण्यास मदत होणार आहे.

